

BDP

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 398
Tarih: 05.04.2010

10/734

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de medyanın cinsiyetçi yaklaşımı ve dili hakkında bir araştırma yapılması, bu cinsiyetçi yaklaşımın doğurduğu sonuçların incelenmesi ve medyada cinsiyetçiliği ortadan kaldırılması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için medyada alınabilecek tedbirlerin ortaya konması amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz. 05.04.2010

1-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
2-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
3-AYLA AKAT ATA	BATMAN
4-BENĞİ YILDIZ	BATMAN
5-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
6-EMİNE AYNA	MARDİN
7-FATMA KURTULAN	VAN
8-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
9-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
10-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
11-M. NURİ YAMAN	MUŞ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE ÖZETİ

Medyanın iletişim araçlarını yaygın olarak kullanarak, toplumun kültürel ve sosyal yapısını derinden etkilediği, bireylerin düşüncelerine ve davranışlarına büyük etkisi olduğu bilinmektedir. Medya toplumsal sorunların çözümünde, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında pozitif bir rol oynaması gerekirken ne yazık ki medyada şiddeti, cinsiyetçiliği, milliyetçiliği körükleyen bir dil kullanmaktadır. Bu genel anlamda bir eleştiri konusudur. Özellikle medyadaki cinsiyetçilik kadınların yaşamını olumsuz olarak etkilemektedir. Bu nedenle medya ile kadın ilişkisinin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından ele alınması zorunlu hale getirmiştir. Her ne kadar Türkiye kadın erkek eşitliğinde tek uluslar arası yasal doküman olan "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi"ne (CEDAW) 1985 yılında taraf olmuş olsa da medyada yaygın olan cinsiyetçi yaklaşımlardan kurtulamamıştır. Kadının Statüsü Müdürlüğü'nün raporuna göre, televizyon programlarında kadınlar en çok "anne olarak", daha sonra "cinsel nesne olarak" ve "eş olarak" ele alınmaktadır. Kadının şiddete uğrayan kurban olarak gösterilmesi ve destekleyici bir dille haber yapılması ise yaygın olarak görülmektedir. İncelenen 1400 haberde, kadına yönelik şiddetin, toplumsal bir sorun olarak değil bireysel, adli bir vaka olarak sunulduğu açığa çıkmıştır. Böylelikle, kadına yönelik cinsiyetçi bakış yeniden üretilmekte, şiddet meşrulaştırılarak haklı bir nedene bağlanmaktadır. Bir diğer yandan medyanın cinsiyetçi dilinin, medyadaki hakim erkek egemen sisteminin de etkili olduğu açıkça ortadadır. TÜİK verilerine göre, Türkiye'deki toplam 1,282 yayın kuruluşunda 9,851 erkek çalışırken, 4,998 kadın çalışmaktadır. Kadın çalışanların müdür, genel müdür gibi karar veren mercilerde olmadığı görülmektedir. Bu durum medyadaki cinsiyetçiliği besleyen en temel konulardan birisidir. Diğer bir konu ise cinsiyetçilik sadece kadınların sorunu değildir. Medya sektöründe çalışan kadınların cinsiyetçi ayın politikasına karşı etkin mücadele yürütmesi çok önemlidir. Ancak medyada çalışan erkeklerin de toplumsal cinsiyet eğitimleri almaları ve cinsiyetçi yayın politikalarına karşı çıkmaları medyadaki cinsiyetçi yaklaşımların giderilmesi açısından oldukça önemlidir.

Türkiye'de 23 kadın örgütüyle birlikte, "medyada cinsiyetçiliğe son" adlı kampanyayı başlatan Medya İzleme Grubu (Mediz), kampanya kapsamında medyadaki cinsiyetçi yaklaşımları deşifre ederek bu konuya dikkat çekmeyi amaçlayan çalışmalar yapmaktadır. Basılı ve görsel medyada, internette her geçen gün "Yayıncılık Etik İlkeleri" ve "Basın Meslek İlkeleri" ihlal edilmektedir. Mediz'in son raporuna göre, ulusal bir kanalda yayınlanan "güzel kadınlar" la birlikte eğlence programının 'kadınları aşağılayan, aşağılamaya teşvik eden' apaçık kadın düşmanı olarak tasarlanan-kurgulanan bir yarışma programı ile karşı karşıya olunduğu belirtilmiştir. Yine raporda kadına yönelik tecavüz vakalarının haber değerinin yüksek olduğu düşüncesiyle, basında sıkça yer verilmesinin çok tehlikeli bir yaklaşım olduğu tespiti yapılmıştır.

Erkek egemen sistemin kendisini her gün yeniden ürettiği alanlardan birisi medyadır. Medya aracılığı ile ataerkil kültür tüm toplumsal yapılara nüfuz ettirilmektedir. Medyada Kadın "meta" olarak kullanılmaktadır. Popüler kültürün kadının metalaştırılmasında medyanın rolü çok büyüktür. Bundan dolayı medyada kadın "beden"e indirgenerek ele alınmaktadır.. Kadının iş dünyasındaki yerine dair ise kadına uygun görülen ve kabul görmüş meslekler çerçevesinde yer verilirken, bunun dışında mesleği olan kadınlar marjinalleştirilmektedir. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için medyada cinsiyetçiliğe karşı mücadelenin rolü çok önemlidir. Medyada cinsiyetçi yaklaşımların araştırılması, ayrıntılı olarak bu konuda çalışan kadın kuruluşlarıyla birlikte konunun incelenmesi, bu yaklaşımın doğurduğu sonuçların açığa çıkarılması ve medyadaki cinsiyetçi yaklaşımın engellenmesi için gerekli tedbirlerin alınarak yasal ve fiili düzenlemelerin yapılması için bir meclis araştırma komisyonunun kurulmasını önermekteyiz.